

ROMANCE, GERMANIC, AND OTHER LANGUAGES

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-110-7-25>

СТРУКТУРА КИТАЙСЬКОГО СКЛАДУ ТА МІНІМАЛЬНІ ФОНЕТИЧНІ ОДИНИЦІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Авраменко Б. В.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри західних і східних мов
та методики їх навчання*

*ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна*

Державною мовою Китаю, сучасної китайської суспільно-політичної, наукової та художньої літератури вважається *путунхуа*. Але паралельно з *путунхуа* в Китаї існує велика кількість діалектів, що різко відрізняються один від одного.

Китайські діалекти у цілому мають єдину граматичну побудову і словниковий склад. Але між діалектами існують вагомі лексичні та деякі граматичні відмінності. Найбільш суттєвими виступають фонетичні розбіжності, що стосуються як звукового складу, так і системи тонів.

Путунхуа здебільшого базується на граматичному складі східних діалектів та пекінській нормі вимови. Тому найбільше ускладнення викликає опанування китайською вимовою та тонами.

Довгий час теорія складу вивчалася на матеріалі європейських і слов'янських мов, але є мови, у яких склад – стійке утворення, що у мовленні не змінюється, наприклад, китайська та в'єтнамська мови. Вони відносяться до тонових мов, у яких тон слугує для розрізнення лексичного й граматичного значення слова. Тому роль складу особлива, через це їх називають ще складовими мовами. Склад у цих мовах – це засіб вираження окремої морфеми.

З фонетичної точки зору мовлення розпадається на мінімальні одиниці – склади. Склад у свою чергу складається з окремих звуків. Структура складу китайської мови суттєво відрізняється від структури складу української мови. В українській мові склад може мати різну кількість звуків. Наприклад: *я, ми, мить, море, двигун*. Майже будь-який

звук української мови може стояти на початку, в середині та наприкінці складу. У китайській мові окремі звуки, що входять до складу китайського слова, повинні бути розміщені у строгому порядку, тобто межі складу і морфемі співпадають, тому склад завжди сполучається з певним смислом та має зв'язок зі значенням слова й межа між складом завжди залишається чіткою. Кожен звук займає лише одне, своє власне місце. У межах одного китайського складу, наприклад, не можна побачити сполучення приголосних, сполучуватись можуть лише голосні.

У китайському складі повного складу на першому місці завжди стоїть приголосний звук, а за ним нескладотворчий голосний, на третьому місці знаходиться складотворчий голосний та наприкінці слова стоїть фінальний напівголосний або носовий сонант, що може бути передньоязиковий або задньоязиковий. Наприклад, склади *tiau* та *tuau*, де на першому місці стоїть приголосний *t*, на другому місці – нескладотворчі голосні *i* та *u*, на третьому місці – складотворчий *a*, і далі фінальний у першому слові напівголосний *u*, а в другому слові носовий сонант *n*.

Зазначимо, що, навіть в умовах строгої фіксованості, не усі звуки китайської мови, що входять до складу слова, можуть сполучуватись один з одним. Наприклад, існують склади *fa* та *li*, але не існує складу *fi*; так само існують склади *si* та *ta*, але не існує *ti*. Унаслідок цього в китайській мові існує обмежена кількість складів, які можуть бути утворені із звуків китайської мови.

Таким чином, у китайській мові одиниця, яка може мати те чи інше значення, тобто функціонувати у якості слова чи морфемі, що виступає мінімально вагомим елементом мови, виступає не окремий звук, а тоновий склад.

Література:

1. Алексахин А. Н. Теоретическая фонетика китайского языка. М., 2006., 204 с.
2. Румянцев М. К. Тон и интонация в современном китайском языке. М., 1972.
3. Софронов М. В. Введение в китайский язык. М., 1996.